

ИЛЯ ВАРШАВСКИ РЕШАВАЙ, ПИЛОТ!

Част 0 от „Вечните проблеми“

Превод от руски: Наталия Воронова, 1970

chitanka.info

Марсианката вървеше, отметнала назад малката си кръгла глава. Огромни черни очи, леко присвити, матово лице с цвят на слонова кост, златисти устни, леко усмихнати, на лявото слепоочие — зелен триъгълник — белег на кастата на Пазачите на тайната.

Климов потръпна.

Той все още не можеше да свикне със загадъчната красота на марсианските дъщери.

— Извинете, бихте ли ми казали къде трябва да регистрирам билета си?

Тя говореше с пеещ глас на космическия жаргон, предъвквайки края на думите.

— Вляво, чакалнята, трето гише.

Той блъсна вратата и влезе в бюфета.

Там все още беше празно. Двойка американци, навярно туристи, ако се съди по екзотичните им костюми с безбройни ципове и обувки с дебели подметки, пиеше коктейли, и един субект с неопределен вид, който разглеждаше списания.

Ружена — в бяла престилка с навити ръкави — чародействуваше над миксера.

— Здравей, Витя! — каза тя, измъквайки тапата на една бутилка с ярко етикетче. — Нещо ново?

— Нищо. Какво ново може да има... в моето положение?

Той пое чашката и я постави пред себе си, разливайки половината върху бара.

Ружена му подаде захар.

— Не бива така, миличък. Ти си съвсем болен. Време е да забравиш всичко това. Не трябва да лъжеш сам себе си. Космосът изстиска човека докрай. Аз знаех хора, които на тридесет и пет години не ставаха вече за нищо, а пък ти...

— Така е, от това не можеш избяга.

Американецът вдигна глава и цъкна с език. На вратата стоеше марсианката.

— Бутилка мускател, кримски — рече тя, запътвайки се към една масичка до прозореца.

— Ще тръгвам — каза Климов, — трябва да се обадя и в диспечерската.

— Освобождавам се в дванадесет. Мини насам, ще ме изпратиш до в къщи. Може би ще останеш — тихо добави тя — завинаги?

— Ще мина — каза Климов, — ако се освободя.

„Ако се освободя — помисли той. — Ама че глупост! От какво ще се освобождаваш, някакъв пилот от втория резерв? Ти ще бъдеш свободен и днес, както и вчера, и както вече цял месец, както изобщо си свободен три години. Никой и никога няма да те прати някъде. Търпят те тук само от състрадание, защото знаят, че не можеш да не идваш всеки ден, от страх да не изпуснеш единствения си шанс. Идваш, като се надяваш да стане чудо, но чудеса има само в приказките.“

Той се сблъска на вратата с нисичко дебело човече в униформата на международния космодрум.

— Как е, Витя?

— Отлично!

Той пресече още веднъж чакалнята и седна в дълбоко ниско кресло под високоговорителя. Поредният автобус докара голяма група пътници и залата се изпълни с оживена тълпа.

Климов взе машинално от масичката туристически проспект.

РЕДОВНИ РЕЙСОВЕ ДО ЛУНАТА, ПЪЛНА БЕЗОПАСНОСТ
НА ПОЛЕТИТЕ. ПО ПЪТЯ ПЪТНИЦИТЕ СЕ ОБСЛУЖВАТ ОТ
КВАЛИФИЦИРАНИ ЕКСКУРЗОВОДИ-КОСМОЛОЗИ.
ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ЛАЙНЕРИ СЕ УПРАВЛЯВАТ ОТ НАЙ-
ОПИТНИТЕ ПИЛОТИ.

„Най-опитните — помисли той. — Всеки от тях е ходил с къси панталонки, когато аз направих първия си рейс до Луната. А сега... Най-опитните! Няма как, вижда се, че действително е време да свърша с тази комедия. Ружена е права. Сега, пилоте, ти ще идеш в диспечерската и ще кажеш, че утре... След това ти ще минеш да вземеш Ружена и повече няма да го има нито това изморително очакване на чудото, нито вечната самота. Защо пазиш самотата си, пилоте? Ти вече си излишен за делото, на което служиш. Вече те смениха най-опитните, които носеха на ученическите си курткици, също като сополиви паленца, паметните жетони с твоя образ. Хайде, дръж се, пилоте!“

* * *

Диспечерът, младо момиче в блестяща нова униформа, със значката на Космическата академия на ревера си, го измери остро със сивите си очи.

— Защо не сте на мястото си? Току-що изпратиха в болница втория пилот от нула шестнадесети. Освен вас друга резерва няма. За три дни — дванадесет извънпланови рейса. Можете ли да летите?

— Мога.

— Тичайте бързо в поликлиниката. Досието ви е вече там. Първи пилот — Прит. Ще го намерите в пилотската. Старт след четиридесет минути. Щастлив полет!

— Благодаря!

Климов затвори след себе си вратата и се подпря на стената.

„Нула шестнадесети в рейс до Марс! «Тичайте по-скоро в поликлиниката». Да имаш да вземаш. Нека тичат най-опитните, те нямат сърцебиене.“

Той се заизкачва бавно по стълбата, като се спираше на всяко стъпало.

— Презиме?

— Климов. Втори пилот от нула шестнадесети.

— Съблечете се!

Той разкопча с непослушни пръсти куртката си.

— По гащета.

... Десет оборота, двадесет, тридесет... сто. Все по-бързо въртене на центрофугата, все по-бавни и по-слаби удари на сърцето. Невъобразима тежест притиска стомаха, смазва белите дробове. Тъпи, тежки удари в тила. Устата жадно поема въздух. Сто и двадесет. Огнени кръгове се въртят бясно пред очите, гадене се надига от стомаха и като буца засяда в гърлото. Сто и тридесет. Непоносима болка в гръбначния стълб. Сто тридесет и пет. О, чудо! Безтегловност. Той лети в свободен полет. Черната бездна е обсипана със звезди — сини, червени, виолетови. Какво блаженство! Само ако го нямаше този мундщук на кислородния апарат. Кой ли глупак е измислил тези нови скафандри...

— Спокойно, Климов! Гълтайте, гълтайте. — Лекарят извади лъжичката от устата му и погледна часовника си, проверявайки пулса.
— На колко години сте?

— Там пише... Петдесет и две.

— Отдавна имате право на пенсия. За какъв дявол...

— Аз не мога...

— Глупости! — Лекарят отиде до масата и отвори личното досие. От моя страна би било престъпление да ви разреша да летите. Какво да се прави, братле, възрастта си е възраст. Колко години летите?

— Тридесет... От тях три в резерв.

— Ето, виждате ли — той прелистваше досието, — две аварии през последните пет години, а преди това... Почакайте! Да не сте вие оня Виктор Климов?

— Същият.

Лекарят тихо подсвирна.

„Дръж се, пилоте! Това е последният ти шанс.“

— Един рейс. Много ви моля...

— С кого ще летите?

— Първи пилот — Прит.

— Добре — лекарят, като се поколеба за миг, се подписа със замах върху пътния лист, — аз ще поговоря с него да ви щади особено при претоварванията. Щастлив полет!

— Благодаря!

— Момент! Помните нашата уговорка, нали? Последен рейс. Ето таблетки. Не ги взимайте без особена нужда. Помните, нали?

— Помня.

* * *

— Извинете, вие ли сте Прит?

Широкоплещест дангалак, който се справяше с половин килограма бифтек, вдигна червенокосата си глава.

— Аха.

— Виктор Климов. Назначен при вас като втори пилот.

Прит го погледна изпод вежди. В погледа му се четеше уважение, примесено със съжаление. Най-опитните го гледаха винаги

така.

— Много ми е приятно. Седнете. Какво ще хапнете?

— Благодаря, аз никога не ям преди старт.

— Напразно. Може би кафе?

— Вече пих.

Първият пилот дъвчеше мълчаливо.

„Началство — помисли Климов, — сукалче, а началство.“

— Летели ли сте на шеста серия?

Климов се засмя.

— Изобщо не е ставало нужда, но аз минах курс по преподготовка.

— Великолепно! — В гласа на Прит имаше всичко друго, освен възторг.

— Старт в двадесет и три и тридесет — рече той, като отмести чинията. — Сега ще качим пътниците. Отивам да оформя документите, а вие в това време проверете състоянието на багажа.

— Не трябва ли да присъствавам при качването?

— Не, там е Рита, тя ще се оправи.

Обявиха полета и пътниците се насочиха към изхода.

Климов влезе в бюфета.

— Излитам с нула шестнадесети.

— Ой, Витка! — радостното изражение на Ружена бързо се смени с тревожно. — Нима ще можеш?!

— Глупости. Лекарят каза, че съм в отлична форма.

— Чудесно, поздравявам те! — тя се надвесил през бара и неловко го целуна по бузата. — Ще те чакам.

— Прощавай.

— Почакай, Витенка. — Тя бързо разкопча престилката си и откъсна копче от блузката. — За късмет!

Не беше нужно да се благодари.

На служебния изход той показа небрежно пътния лист на дежурния.

— Ще летите ли, Климов?

— Ще летя, втори пилот на нула шестнадесети.

— Втората площадка вляво.

Климов излезе на пистата. В далечината, зад железобетонната ограда, се извисяваше стоманената грамада на стартовата кула с

устрашената към висините ракета.

Той вдигна глава и погледна към малката червеникава звездичка в небето.

„Добре ти потръгна, пилоте!“ — ръката му напипа копчето в джоба и конвулсивно го стисна.

В подножието на кулата висока, тънка стюардеса настаняваше пътниците.

Климов погледна нагоре и се отправи към трапа.

Той беше вече на височината на товарния отсек, когато отново почувствува тежката, горчива буца в гърдите си. Като се подпря на перилата, той погледна надолу и стисна зъби, за да преодолее замайването. Само това оставаше. Нима се бои от височината? Той отново погледна нагоре и гледката на трепкащите звезди му донесе неочаквано облекчение...

Товарният отсек беше претъпкан. Спъвайки се в многобройните крепители, Климов пълзешком се добра до кърмата. Всичко изглеждаше в ред, можеше да иде в кабината.

— Дяволска работа! — като се измъкваше през люка на площадката, той блъсна главата си в един от поцинкованите сандъци, закрепени по стените. — Товарът обаче е над нормата!

Последните пътници се настаняваха в креслата. Стюардесата разнасяше на малки таблички розовите хапчета на стартовата наркоза.

Първият пилот беше вече на мястото си. Климов седна в своето кресло и закопча ремъците. Прит го погледна въпросително.

— Всичко е наред, но ми се струва, че товарът надминава нормата за кораби от този клас.

Прит махна с ръка.

— Не се тревожете. Имаме разрешение от инспекцията.

На вратата се показва главата на стюардесата.

— Готово! Двадесет и шест пътници.

— О кей!

Прит включи микрофона, но изведнъж премисли и отново щракна тумблера.

— Чуйте, Климов. Вие сте опитен астролетец. Изучавал съм вашите полети в Академията... Вие няма какво да се стеснявате от мене... Лекарят ми каза... Може би, стартова наркоза?

— Глупости! Чувствувам се отлично.

— Както обичате. — Той се наведе към микрофона. — Аз съм нула шестнадесети, моля старт.

— Нула шестнадесети, разрешавам старта! — чу се глас във високоговорителя. — Пет... четири... три... две... едно... старт!

Стрелката на скалата за ускорение помръдна бавно от мястото си и като се задържа за миг, стремително отскочи нагоре.

Климов почувствува върху себе си погледа на Прит и се усмихна със слаба, измъчена усмивка. След това, като изчака малко, измъкна от маншета на ръкава си таблетка и я поднесе към устата си с тежка като олово ръка.

Първият пилот гледаше внимателно приборите. Взимането на допинг при излитане и кацане беше категорично забранено от устава.

Таблетката действа моментално. Сега вибрацията и тежестта не изглеждаха така мъчителни.

Прит премести малко лостче върху пулта. Стрелката на прибора, която показваше претоварването, тръгна надолу.

— Аз съм нула шестнадесети — каза той в микрофона, — стартът е благополучен, поемам курс към станцията за зареждане.

— Нула шестнадесети, чувам ви — прозвуча гласът. — Стартът е благополучен, станцията за зареждане е готова да ви приеме.

Плавно спиране, две избухвания на бордовите дюзи и корабът увисна в магнитния капан на станцията за зареждане.

„Добре го направи — помисли си Климов, — тоя май, че е най-опитният!“

Прит разкопча колана.

— Вижте, Климов. Зареждането ще трае около три часа. При излитането вие сте ми абсолютно ненужен. Набирането на втора космическа — не е шега. Идете да спите. Две таблетки приспивателно. Ще ме смените след двадесет часа.

— Да, но...

— Изпълнявайте заповедта! При такава автоматика аз мога да подремна и тук. Ясно?

— Ясно.

В синята светлина на нощните лампи лицата на пътниците изглеждаха мъртвешко бледи. Те лежаха по гръб в спуснатите кресла, сковани от стартовата наркоза.

Свита на първата седалка, спеше стюардесата.

Климов мина в малката каюта на екипажа и като си свали обувките, легна на дивана. До главата му, на шкафчето, стоеше кутийка с приспивателно.

„Изпълнявайте заповедта...“

Той въздъхна и взе една след друга две таблетки.

„И все пак провървя ти, пилоте“ — усмихна се той, закрепвайки спалните ремъци.

Климов се събуди от странно подтискащо чувство. Той лежа няколко минути по гръб със затворени очи, докато се пребори с действието на приспивателното.

„Колко ли е часът? — той разкопча коланите, подскочи от леглото и полетя към тавана. Като се държеше за скобите на преградата, той се спусна внимателно надолу и погледна часовника. — Дявол да го вземе! Успал съм се!“ Бяха минали тридесет и шест часа след като Прит го беше изпратил в каютата. Беше проспал дежурството! Позор! Няма какво да се каже, добре започва службата му на нула шестнадесети!

Той се наведе, обу обувките с магнитни подметки и като влачеше крака с израз на провинило се момченце, се помъкна към рубката.

Двойката американци, разкопчали ремъците си, дремеха в креслата. Младите експерти отново играеха бойк, като изпълваха кабината с весел смях. Марсианката, мръщейки се от тракането на магнитните зарове, смучеше тубичка с ананасов крем.

Стюардесата сновеше между креслата, почиствайки след закуската.

Климов отвори вратата на рубката.

— Извинете, Прит. Аз зная, че това е свинщина, за която няма оправдание.

— Оставете, Климов. Радвам се, че сте се наспали добре. Корабът е по курса. Можете да дремнете тук, в креслото, а аз ще ида да легна. Кога да ви сменя?

— Когато решите. Аз май се наспах за цял живот.

— Добре — първият пилот погледна часовника си, — аз изглежда също ще взема таблетка.

* * *

... Няма нищо по-спокойно от вахтата на свободен полет. Климов се разположи в креслото и затвори очи, вслушвайки се в монотонното потракване на курсографа. Е, най-после той е в Космоса. И вероятно за дълго. Пилотите, извадени от резерва, рядко ги свалят след първия рейс. Във всеки случай няколко рейса са му сигурни, а след това...

Два взрива, един подир друг разтърсиха корпуса на кораба. Изгасна светлината. В тъмнината Климов напипа копчето на аварийното осветление и рубката се освети от бледата светлина на малка лампичка, поставена на пулта.

Във внезапно настъпилата тишина щракането на курсографа приличаше на удари на камбана. Върху плавната крива на курса се виждаше мъничко петно. От него кривата се отклоняваше едва забележимо наляво. Това беше достатъчно корабът да прелети покрай целта на милиони километри разстояние. Трябваше незабавно да се изправи курсът. Две-три припламвания на бордовите дюзи и тънката крива върху книжната лента отново ще легне по средата до червената черта, изчислена със скрупулозна точност от електронните машини на Земята. Той натисна педала на левия маневрен двигател... Тишина...

Магнитните подметки вече не прилепваха към пода и той се движеше по пътеката с нелепи подскоци, съпроводен от тревожните погледи на пътниците.

Между вратата, която водеше към площадката, и комнигсома на преградата имаше скреж. Климов притисна ухото си към изолацията на вратата и чу тънко свистене. Там, зад вратата беше чудовищната пустота, наречена космос. Той погледна към лостчето на автоматичния клапан, монтиран върху тръбата, подаващ въздуха от регенерационната станция в кабината. Клапанът беше затворен. Това можеше да означава само едно: пукване на тръбопровода.

— Нещо сериозно, кеп? — попита американецът.

— Не. Микрометеоритът е пробил обшивката и е повредил инсталацията. След два часа ще бъдем в ред. Само че обедът вероятно ще позакъсне малко.

Разбира се! Нали всички продоволствени запаси се намират там, зад вратата.

„Два часа — той хвърли поглед към анероида. — Налягането в кабината е с пет милиметра по-ниско от нормалното. След два часа те

ще започнат да се задъхват, ако само запасът от кислород в аварийните балони...”

— Два часа и всичко ще бъде наред — повтори той, отправяйки се към кабината.

— Прит! — Първият пилот беше разперил ръце. Той дишаше тежко. — Прит!

Климов му теглеше ушите, пляскаше го по бузите, масажираше гърдите му.

— Събудете се, Прит!

Напразно. Сега действието на приспивателното можеше да бъде парализирано само от инжекция енцекардол.

— Рита!

На вратата се появи бледото като гипсова маска лице на стюардесата.

— Аптечката у вас ли е?

— Тя е на площадката, сега ще я донеса.

— Не трябва.

— Аз мисля...

— Вървете си на мястото! Аз ще бъда в кабината. Включете неутрализаторите на въглеродния двуокис. Изразходвайте кислорода много икономично. Не пускайте никого до вратата към площадката.

— Добре.

„Е, дръж се, пилоте!“

Впрочем нямаше какво да се решава. В балоните оставаше кислород за около четири часа. Нужно беше или да се блокира вратата от кабината към рубката, да се измъкне през аварийния люк и да се опита да проникне в кърмовия отсек, или... двадесет и шест пътници.

Скафандърът е в шкафа. Малко е голям, но какво да се прави. Той изви ръката си зад гърба, за да щракне карабинките на шлема, и почувствува режеща болка в лявата половина на гърдите. Не трябва да прави резки движения. Сега ще закрепим на гърдите си кислородния балон и ще закачим въжето за пояса. Да не забравим маневрениния пистолет. Проклятие! Нито въжето, нито пистолетът бяха на местата си. Очевидно цялото снаряжение за излизане в Космоса се пазеше в кърмовия обсег. Добре, щом няма друг избор. Той провери херметизацията на шлема и започна да отвинтва диска на аварийния люк. Силна струя притисна тялото към полуотворения люк. Лампите

на тавана се пръснаха с трясък. Черната пластмаса на пултовете бързо се покри с дебел слой скреж.

Той погледна към вратата, която водеше за кабината, и разтвори люка... През дългия му живот на космонавт на Климов неведнъж се налагаше да напуска кабината по време на полет и винаги беше изпитвал несравнимото усещане за величието на Космоса. Но сега не му беше до силни емоции. Тънкият плътен леден слой, който беше покрил пантите, не позволяваше да се затвори люкът. Подпрял се с крака в обшивката, той го теглеше с всички сили към себе си.

— Мръсотия! — неочаквано капакът се затвори и, премятайки се през глава, Климов започна стремително да се отдалечава от кораба. Той разпери ръце и крака. Въртенето се забави малко, но черната бездна между него и нула шестнадесети неумолимо се увеличаваше.

„Люкът!!! Никой не знае, че люкът е отворен. Дори ако Прит се събуди, преди кислородът да се свърши в кабината... Достатъчно е само да се откряне вратата...“ Той се мятеше отчаяно в пустотата, свиваше се на кълбо и с тласък изправяше безпомощното си тяло.

„Ако имаше маневрен пистолет... Глупак! Защо да се мисли за това, което го няма... Кислородът!“

Той постави лостчето за отопляване на балона в най-крайно положение и, като изчака подходящия момент, рязко отвъртя вентила за продухване.

„Стоп!... Още веднъж... Стоп!“

Грамадата на кораба се приближаваше все повече, все по-ниско ставаше налягането на кислорода в балона.

„Достатъчно! — Изпънатите му пръсти почти докоснаха спасителното въже. — Нима ще се разминат? За последен път! Така!“

Сега той се държеше с желязна хватка за металния прът. Капакът на люка бе съвсем наблизко. Климов нагласи диска и, стиснал от напрежение зъби, го завинти с цялата тежест на маховика. Само да му стигне кислородът! Като преместваше бавно ръцете си, Климов се движеше покрай кораба. Аха! Ето я дупката с разкъсани краища! С мъка той промъкна тялото си вътре. Така си и знаеше! Бяха се взривили тези дяволски сандъци на площадката. Той се наведе и на светлината на шлемовото фенерче откри дупка, голяма колкото юмрук в тръбопровода, който връща регенерирания въздух в кабината. Краят ѝ бе покрит с лед. Трябва да бърза. И без това твърде много

скъпоценен въздух е изпуснат в Космоса. Най-напред — да запуши тръбата, а след това ще се заеме с кабела. Поправката на външната обшивка — накрая...

* * *

— Витя! — Ружена беше вече свалила престилката си. — Да вървим, мили! До сутринта нищо няма да се случи. Ще успеем да хванем автобуса. Виж се на какво приличаш! Хайде!

— Не — каза кой, като хвърли поглед по разписанието на рейсовете, — ще спя в общежитието. Утре сутринта в седем трябва да бъда тук за Отлитането на редовния за Луната. Нали съм резерва, всичко може да се случи.

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 6 от 1970 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.